

FRETTI

(MUSTELA PUTORIUS FURO)

YLEISTÄ

Fretit ovat näätäeläinten heimoon kuuluvia petoeläimiä. Samaan sukuun kuuluvat myös mm. saukot, ahmat, mäyrät, kärpät ja minkit.

Kesyfretit ovat todennäköisesti lähintä sukua eurooppalaiselle kärpälle (Mustela putorius), joita esiintyy luonnonvaraisina pohjois-Euroopassa ja lsoissa-Britanniassa. Joidenkin arvioiden mukaan fretti olisi sukua myös arokärpälle (Mustela eversmanni), joka on kotoisin Venäjän aroalueilta. Ainoa toinen laji fretin kanssa samassa ryhmässä on Pohjois-Amerikan mustajalkahilleri, joka on luonnossa rauhoitettu sukupuuttoriskin vuoksi.

Frettejä on käytetty useisiin eri tarkoituksiin: kani- ja jänisjahtiin, turkiseläiminä, tieteellisessä tutkimuksessa ja lemmikkeinä.

Frettien nahka on hyvin paksu, erityisesti niskassa. Turkki on talviseen aikaan paksu ja kesäisin useilla yksilöillä ohuempi. Ihossa olevat rauhaset tuottavat fretille tunnusomaisen hajun, ja erite saattaa myös värjätä turkin keltaruskeaksi. Fretin kastointi / sterilointi saattaa vähentää hajua, sillä rauhasen toiminta säätyy hormonitoiminnan perusteella. Frettejä ei tulisi kylvettää enempää kuin kerran kuukaudessa, ja silloinkin vain pelkässä vedessä. Shampoot tukkivat ihon talirauhasia ja iho saattaa kuivua ja ärsyntyä.

Fretit nukkuvat lähes koko ajan, jopa 18 tuntia päivässä. Ne heräävät äkkiä, ovat erittäin aktiivisia hetken aikaa ja vajoavat taas syvään uneen.

Kausittaiset painonvaihtelut on suurta, kesällä fretti voi painaa jopa 40 % vähemmän kuin talvella.

PERUSTIETOJA

Elinikä: 5–8 vuotta (jotkin yksilöt elävät jopa 12 vuotta)

Ruumiinlämpö: 37,8–40 °C

Paino: uros 1–2 kg, naaras 0,5–1 kg

Syke: 180–250 lyöntiä minuutissa

Hengitystiheys: 33–36 kertaa minuutissa

Veritulavuus: uros 60 ml, naaras 40ml

Virtsan määrä: 26–28 ml/vrk

Sukukypsyys: 4–8 kk (tavallisesti ensimmäisenä syntymän jälkeisenä keväänä)

Tiineys: 41–42 päivää

Pentujen lukumäärä: 1–18 (yleensä 8–10)

Syntymäpaino: 8–10 g

Kivekset laskeutuvat: 6 viikon iässä

Silmät ja korvat avautuvat: 21–37 pv iässä (yleensä 30–35 pv)

Vieroitus emästä: 6–8 viikon ikäisenä



SAIRAUDEN MERKKEJÄ

- Väsynyt
- Löysä uloste
- Huonokuntoinen, kiilloton turkki
- Raapii itseään
- Yskii
- Syö tavallista vähemmän
- Oksentelee
- Kohtauksia tai kaatuilua

RUOKINTA

Fretit ovat lihansyöjiä, jotka ovat riippuvaisia ravinnon riittävästä rasva- ja proteiinipitoisuudesta. Ravinnon proteiinin tulee olla korkealaatuista ja helposti sulavaa. Tämä on tärkeää, sillä fretin ruuansulatuskanava on lyhyt ja syöty ruoka kulkeutuu fretin elimistön läpi vain n. 3–4 tunnissa. Näin nopea ruuan kulkeutuminen edellyttää tehokasta ruuansulatusta ja hyvälaatuista ruokaa.

Frettien suolistossa on vähän hiilihydraatteja hajottavia käyttäviä bakteereita, koska ravinnossa ei tulisi olla juurikaan hiilihydraatteja. Fretit kyllä pitävät makeasta ja jos ne saavat syödä paljon makeaa ruokaa, ne jättävät tarvitsemansa proteiini- ja rasvapitoiset ruuat syömättä, mikä voi johtaa ravinnepuutoksiin ja sairastumiseen. Tämän takia freteille ei tulisi syöttää makeita herkkuja. Niiden suolisto ei myöskään kestä paljon kuitua sisältäviä ruokia. Fretit tarvitsevat ruokavalion, joka koostuu korkealuokkaisesta eläinproteiinista ja -rasvasta, eikä sisällä paljon pitkäketjuisia hiilihydraatteja tai kuitua.

Proteiinin tarve terveellä aikuisella on ruokavaliossa n. 30–40 %, ja rasvaa tarvitaan 18–30 %. Rasvaa voi lisätä ruokaan mm. rasvahappovalmisteilla, munankeltuaisilla ja rasvaisella lihalla. Yleinen merkki rasvan liian vähäisestä saannista on kuiva ja kiilloton turkki.

Kuivaruokaan (nappuloihin) perustuva ruoka on parempi vaihtoehto kuin märkäruoka. Korkealaatuinen kissanpennun kuivaruoka tai freteille tarkoitettut nappulat ovat suositeltavia, sillä niissä on riittävän korkea kalorigitoisuus.

Herkkupaloina voi käyttää lihanjäänteitä, lihapohjaisia lastenruokia, maksaa tai kissoille tarkoitettua kalaa. Jotkin fretit pitävät vihanneksista kuten kurkusta, joita voi myös antaa pieniä määriä.

LINKIT

www.frettiliitto.fi
www.ferret.org
www.ilder.no

